

1999

Archief Philip Staal

JAARVERSLAG

VAN DE STICHTING PLATFORM ISRAËL

2000

JUNI
2001

Stichting Platform Israël

Samenwerkingsverband van Organisaties van Nederlanders in Israël

Bureau: Sderoth Jehudith 10, Tel Aviv, Israël

Correspondentie adres : P.O.B. 57271, 61572 Tel Aviv, Israël

tel. +972-3-6240919, fax +972-3-562557

israelpf@netvision.net.il

מלטפורם ישראל (ע"ר)

ארגון גג של תאגידים ליוצאי הולנד בישראל

המשרד: שדרות יהודית 10, תל אביב

כתובת לדואר: ת.ד. 57271, תל אביב 61572

טל' 03-6240919, פקס 03-5625575

israelpf@netvision.net.il

Inhoud

1	Inleiding	2
2	Achtergrond en ontstaan	2
3	De Stichting Platform Israël	4
4	Indeling verslagperiode naar hoofdactiviteiten	6
5	Bespreking per periode	7
6	Eenheid	17
7	Financiën	17
8	Kantoor	18
9	Voorlichting – Seminars en Publicaties	18
10	Contacten	21
11	Stichting Platform Israël vertegenwoordigers als leden van besturen en commissies buiten SPI	22
Bijl.1	Lijst van afkortingen	24

1 Inleiding

Tegen de zomer van 1999 werd door organisaties van uit Nederland afkomstigen in Israël een samenwerkingsverband gevormd, dat de naam Platform Israël kreeg.

Vanaf juli 2000 is het een bij de Registrar of Associations ingeschreven stichting onder de naam "Stichting Platform Israël" (verder SPI).

In dit eerste jaarverslag van SPI, gaan wij eerst in het kort in op de oprichting van SPI en de achtergronden daarvan.

In de verslagperiode is veel belangrijks gebeurd m.b.t. de Joodse tegoeden uit de Tweede Wereldoorlog (verder WOII tegoeden), waarbij SPI een zeer actieve rol speelde. Bij de geschiedschrijving van deze belangrijke nasleep van de Tweede Wereldoorlog komt men er misschien nog eens aan toe om dat allemaal in detail te beschrijven. In dit jaarverslag zullen wij ons moeten beperken tot het weergeven van de belangrijkste activiteiten. Dus de ontwikkelingen, besluiten en praktische uitvoering, voor zover deze in de verslagperiode vallen.

In dit verslag worden, waar nodig, namen van personen genoemd. In Israël, de V.S. en diverse andere landen is het vermelden van de meeste titels ongebruikelijk. Voor zover bekend vermelden wij titels, en in de hoop daarbij niemand te kort te doen.

2 Achtergrond en ontstaan

2.1 WOII tegoeden en samenwerking van organisaties in HONI verband

Bij het op gang komen van al wat samenhang met WOII tegoeden, goudpool-gelden en de herontdekte kaarten van de bank Lippmann Rosenthal (LIRO kaarten) in de tweede helft van de negentiger jaren werd duidelijk dat het van groot belang zou zijn, om als organisaties van uit Nederland afkomstigen in Israël met elkaar samen te werken en – zomogelijk – eendrachtig naar buiten te treden.

In februari 1998 werd een overkoepelende organisatie opgericht die de naam HONI (Hulp aan Oorlogsslachtoffers uit Nederland in Israël) kreeg en zich concentreerde op het gebeuren rond de goudpool-gelden. Dit betrof het verkrijgen van een deel van deze gelden voor de organisaties in Israël via voorstellen bij een door de Nederlandse regering ingestelde adviescommissie onder voorzitterschap van Dr. D. Dolman.

De organisaties Ajalah en Elah konden zich niet vinden in HONI en gingen voor dit gebeuren hun eigen weg.

Tenslotte is toch, met medewerking van Platform Israël, in consensus één gezamenlijke lijst van alle voorgestelde projecten in Israël, van de bij HONI aangesloten organisaties en Ajalah en Elah, aan de commissie Dolman aangeboden.

Deze commissie adviseerde dit voorstel bijna in zijn geheel over te nemen, een groot succes voor onze eendrachtigheid en degenen die zich daarvoor inspanden.

2.2 WOII tegoe­den en samenwerking van organisaties in SPI verband

Rond de benoeming van commissies Kordes, van Kemenade, Scholten en Ekkart door de Nederlandse regering voor bestudering van en rapportage over verschillen­de aspecten van WOII tegoe­den, en behandeling van de Joden in Nederland tijdens en na de Tweede Wereldoorlog, werd al snel duidelijk dat onze bemoeiing met dit onderwerp en Nederland veel breder en dieper zou gaan worden dan alleen de goudpool-gelden. Over het onderwerp was niet meer zoveel bekend, de feiten lagen tientallen jaren in het verleden, de meeste van de toen actieve bestuurders in Nederland en Israël waren inmiddels overleden. Verder was het binnen de Neder­lands-Joodse gemeenschap helemaal geen uitgemaakte zaak dat ex-Nederlanders die nu elders in de wereld wonen er ook bij horen! De uit Nederland afkomstigen in Israël en de V.S zijn de grootste groepen buiten Nederland. In Israël zijn wij veel hechter georganiseerd dan in Amerika.

Voor overkoepeling van dit al werd een nieuwe organisatie opgezet. Deze kreeg de naam Platform Israël en werd belast met al wat nodig zou zijn om bij onderzoeken en onderhandelingen m.b.t. WOII tegoe­den er voor te zorgen dat deze tot resultaten en besluiten zouden leiden en dat daarbij met de in Israël wonende overlevenden die WOII in Nederland meemaakten, terdege rekening zou worden gehouden.

Dit initiatief werd uitgewerkt door een voorlopig bestuur bestaande uit (in alfa­betische volgorde) Sarina van Dam-Hekster, Berthie Nachbahr-Cohen en Avraham Roet (de laatste was meer dan een jaar eerder begonnen met eigen naspeuringen naar Joodse WOII tegoe­den en had daarvoor een Instituut opgericht). Bijna alle bestaande organisaties ondersteunden het idee en zo werd midden 1999 het Platform Israël opgericht door de volgende organisaties:

Irgoen Oloei Holland, Ajalah Israel, Beth Juliana, Elah, Instituut voor de geschiedenis van het Nederlandse Jodendom, Instituut voor het opsporen van WOII tegoe­den en het Wezencomité.

Beth Joles, Jad Davids en het Stipendium Fonds sloten zich in 2000 aan.

2.3 WOII tegoe­den en het takenpakket van SPI

Door de inspanningen van het Centraal Joods Overleg voor Externe Belangen (verder CJO) en haar Adviesraad Restitutie en Rechtsherstel (verder AVR), beide in Nederland, en SPI waren eind juli 2000 de overeenkomsten met de Nederlandse regering, verzekeraars, banken en effectenbeurs getekend en was ook de beslissing van de Nederlandse regering over de bij de commissie Dolman ingediende projecten bekendgemaakt.

In het kader van een inventarisatie van de beste manier om met vereende krachten verder te gaan, besloten alle organisaties die bij Platform Israël en bij HONI aangesloten zijn, om vanaf nu *SPI te zien als de algehele overkoepeling* van de

organisaties en hun leden voor het *hele* spectrum van de behandeling van Joodse WOII tegoeden en slachtoffers van de Sjoa. Daarnaast gingen de organisaties door met hun gewone activiteiten.

3 De Stichting Platform Israël

3.1 SPI als officiële stichting

Zoals hierboven gezegd, werd Platform Israël midden 1999 opgericht. Door de drukke bezigheden met het feitelijke onderwerp, WOII tegoeden, duurde het tot februari 2000 voor wij onze statuten rond hadden en wij de oprichtingspapieren bij de "Rasham Ha'amutot" (Registar of Non Profit Associations) indienden.

Na indiening van een gevraagde aanvulling, *werd de Stichting Platform Israël op 17 juli 2000 ingeschreven in het register van erkende stichtingen ("amutot") onder nummer 58-035-457-9.*

3.2 Doel van SPI

SPI heeft momenteel als doelstelling:

"werkzaam te zijn als samenwerkingsverband van de organisaties van uit Nederland afkomstigen in Israël met betrekking tot al hetgeen te maken heeft met de slachtoffers van de Sjoa in het bijzonder en de Tweede Wereldoorlog in het algemeen".

3.3 Lidmaatschap van SPI

Het lidmaatschap van SPI staat open voor organisaties binnen de Israëlisch – Nederlandse gemeenschap. Zij worden in SPI, volgens een beslissing van hun respectievelijke besturen, vertegenwoordigd door 1 of 2 afgevaardigden. Personen kunnen als zodanig geen lid zijn van dit samenwerkingsverband van *organisaties*.

3.4 Bestuursleden van SPI

Het bestuur van de SPI is in de verslagperiode als rechtsboven afgebeeld samengesteld geweest:

In de eerste maanden had SPI een voorlopig bestuur bestaande uit een voorzitter, een secretaris en een lid.

Op 26.12.1999 werd een dagelijks bestuur gekozen, bestaande uit 5 leden.

In de verslagperiode waren de onderwerpen rond de Joodse WOII tegoeden, waarmee SPI zich samen met CJO en haar AVR bezighield, zo belangrijk voor alle aangesloten organisaties, dat bijna altijd als voltallig bestuur vergaderd werd.

	Organisatie	Afgevaardigden	Vanaf	Dagelijks Bestuur sinds 26.12.99	
1	Ajalah	Berthie Nachbahr-Cohen	oprichting		Voorzitter voorlopig bestuur tot 26.12.1999
		drs. Philip Staal	oprichting	X	Vice-voorzitter sinds 26.12.1999
2	Beth Juliana	ing. Benno Bonnewit	oprichting		
		Barend Elburg	oprichting	X	Secretaris sinds 26.12.1999
	Beth Joles	dr. Jacques Richter	13.8.2000		
		Judith Millul	13.8.2000		
3	Elah	architect Gidi Peiper	oprichting	X	Lid DB sinds 26.12.1999
		Sarina van Dam-Hekster	oprichting		Secretaris voorlopig bestuur tot 26.12.1999 en bedankt als afgevaardigde
		Gila Kidar	26.12.1999		
4	Instituut voor onderzoek geschiedenis Nederlandse Joden	dr. Joel Fishman	oprichting		
		Ya'acov Yannay	22.1.2001		
5	Instituut voor opsporing WOII tegoeden	Avraham Roet	oprichting	X	Lid voorlopig bestuur tot 26.1999 Voorzitter sinds 26.12.1999
6	Irgoen Olei Holland	drs. Baruch Bar Tel	oprichting	X	Penningmeester sinds 26.12.1999
7	Jad Davids	Bob Engelsman	13.8.2000		
8	Stipendium Fonds	Zeev de Levie	19.11.2000		

Het bestuurswerk vertoonde daarom de vorm van een omgekeerde piramide, er vonden veel meer vergaderingen plaats van het voltallige bestuur dan van het dagelijks bestuur.

3.5 Adviseurs

Yossi Dotan (CPA Israël). In de verslagperiode werd het bestuur bijgestaan door Yossi Dotan die bereid werd gevonden het bestuur vooral (maar niet uitsluitend) te adviseren op administratief-organisatorisch en financieel gebied. In de voorbereidende fase ontpopte Yossi zich als creatief denker en zeer nauwkeurig en kritisch lezer. Hij verleende veel gewaardeerde steun tijdens het ontwerpen van statuten en reglementen voor de op te richten stichtingen.

Drs. Chaya Brasz. In de verslagperiode heeft Chaya Brasz adviezen uitgebracht m.b.t. tot het aantal te verwachten aanvragen voor individuele uitkeringen in Israël en deel uitgemaakt van de werkgroep archieven. Haar goed onderbouwde deskundige adviezen hebben veel tot de besluitvorming bijgedragen.

Het bestuur memoreert op deze plaats graag met dankbaarheid hun zeer professionele bijdrage en vertrouwt er op ook in de toekomst op hen te mogen rekenen.

4 Indeling verslagperiode naar hoofdactiviteiten

De verslagperiode kan naar hoofdactiviteiten ingedeeld worden in een drietal perioden, die elkaar gedeeltelijk overlappen.

Na deze hieronder kort genoemd te hebben, zullen per periode de belangrijkste activiteiten van de verslagperiode meer in detail besproken worden.

4.1 Oprichting, onderhandelen en komen tot overeenkomsten

De periode van midden 1999 tot eind juli 2000 werd gekenmerkt door de onderhandelingen en de afgesloten overeenkomsten met de Nederlandse verzekeraars (november 1999), de Nederlandse regering (maart 2000), en de Nederlandse banken en Amsterdamse effectenbeurs (juli 2000).

4.2 Van overeenkomst naar uitvoering – technische voorbereidingen

In de periode maart 2000 tot december 2000 stond de uitwerking van de overeenkomsten en organisatorische en juridische voorbereiding van de uitvoering centraal.

4.3 Uitvoering verdeling aan individuen en verdere voorbereiding voor infrastructuur.

Vanaf 1 december 2000 lopen twee activiteiten parallel:

- Daadwerkelijk begin met de uitvoering van de werkzaamheden voor uitkeringen aan personen.
- Begin van de voorbereidingen om te komen tot uitkering van gelden aan de infrastructuur met Nederlands-Joods stempel in Nederland, Israël en andere landen.

5 Bespreking per periode

5.1 Vanaf de oprichting tot juli 2000 – onderhandelen en komen tot overeenkomsten.

Bij het schrijven van dit verslag mogen wij stellen dat het vanzelfsprekend is, dat bij het hele Nederlandse gebeuren rond de Joodse WOII tegoeden duidelijk rekening wordt gehouden met ons, de in Israël wonende Nederlandse overlevenden van WOII en hun nakomelingen.

Toen het Platform Israël in de eerste helft van 1999 werd opgericht was dit verre van vanzelfsprekend en er zijn heel wat stappen en overredingskracht tot op het hoogste regeringsniveau nodig geweest om zover te komen.

Om deze reden was de rol van SPI bij de overeenkomst die het CJO met de Nederlandse verzekeraars in november 1999 sloot, nog niet erg actief.

Midden 1999 stelde het CJO voor dat Avraham Roet als vertegenwoordiger van het door hem opgerichte Instituut, de vergaderingen van het CJO in Nederland als waarnemer zou bijwonen. Avraham wenste dat dit waarnemerschap namens SPI zou zijn. CJO ging hiermee akkoord, waarop SPI Avraham Roet als haar waarnemer bij het CJO koos. Avraham, die zich snel en diep in de materie inleefde, heeft een onuitwisbaar stempel gedrukt op het hele onderwerp "Nederlands-Joodse WOII tegoeden". Hij zorgde voor enkele doorbraken die de beslissing dichterbij brachten en het eindbedrag veel hoger deed uitkomen.

In de vergaderingen van het voltallige bestuur van SPI, dat zeer geregeld bijeenkwam, werd gerapporteerd en werden verdere stappen besproken, maar door de snelle opeenvolging van de gebeurtenissen was geregeld overleg wel eens moeilijk te verwezenlijken.

Ondanks begrijpelijke meningsverschillen over te nemen stappen, te volgen strategie etc. is SPI een bestuurslichaam waarin maar zelden gestemd hoefde te worden. Om twee belangrijke redenen is het bestuur een hechte groep gebleven: ten eerste de duidelijke wil om samen "de goede zaak" te dienen en ten tweede omdat de resultaten er bepaald niet om logen!

5.1.1 Overeenkomst met de Nederlandse verzekeraars

Bij het op gang komen van de publieke bespreking van het onderwerp "Joodse WOII tegoeden" door ontwikkelingen buiten Nederland en de ontdekking van de LIRO kaarten in Nederland, was het Nederlandse Verbond van Verzekeraars begonnen met een intern onderzoek om op eventuele aanspraken voorbereid te zijn. Rond de publicatie van de rapporten van de commissies Kordes en Scholten (eerste rapport) werden namens het CJO onderhandelingen gevoerd door drs. Ronnie Naftaniel en drs. Joop Sanders.

In november 1999 kwam men tot een overeenkomst, waarin een bedrag van f50 miljoen beschikbaar kwam, te verdelen in drie delen: f20 miljoen voor eventuele claims (voor beheer en verwerking van claims werd de Stichting Individuele Verzekeringsaanspraken Sjoa opgericht), f5 miljoen voor een "virtueel" monument en f25 miljoen voor afkoopsommen van levensverzekeringsspolissen van voor en

tijdens WOII die niet meer aan nabestaanden konden worden uitgekeerd en daarom als "collectief" aan de Nederlands-Joodse gemeenschap werden overgedragen.

SPI die niet actief bij de onderhandelingen betrokken was, heeft zich akkoord verklaard met de bereikte overeenkomst.

Het feit dat de Nederlandse verzekeraars reeds in november 1999 tot een overeenkomst waren gekomen, kreeg een dubbele betekenis. De daarbij afgesproken factor 22, die als redelijk werd gezien om bedragen van ca. 1945 voor inflatie en een zekere winstderving te herwaarderen naar het jaar 2000, is bij onderhandelingen met de andere partijen van belang geweest. Verder kreeg deze overeenkomst bij de volgende episode een belangrijke internationale betekenis.

a. Commissie Eagleburger

Deze internationale commissie onder voorzitterschap van Lawrence Eagleburger, een Amerikaanse carrièrediplomaat en minister van Buitenlandse Zaken in de regering van president Bush Sr, houdt zich bezig met de betaling van niet uitgekeerde polissen uit de periode van WOII in heel Europa. Hier zijn vele grote verzekeringsmaatschappijen uit Nederland, Frankrijk, Duitsland, Italië en andere Europese landen bij betrokken.

In deze commissie was o.a. het World Jewish Congress (verder WJC) heel actief.

De Nederlandse verzekeraars stelden zich op het standpunt dat zij hun overeenkomst al hadden afgesloten en dus met de stappen van deze commissie niets meer te maken zouden hebben. Dit standpunt werd door de commissie niet gedeeld.

b. Overname door ING

Het Nederlandse bank- en verzekeringsconcern INGD wenste, voor vele miljarden dollars, van een grote Amerikaanse verzekeringsmaatschappij over te nemen.

Voor een dergelijke overname is in de V.S. toestemming vereist van de overheid van de staat waarin het over te nemen bedrijf haar zetel heeft.

De commissie Eagleburger, de pers en de publieke opinie drongen er op aan deze toestemming niet te verlenen tot ING zijn zaken m.b.t. WOII tegoeden geregeld zou hebben, incl. het zich aansluiten bij de commissie Eagleburger en het op zich nemen van de daaraan verbonden kosten. Goede contacten van de directeur van het bureau van het Verbond van Verzekeraars met de gesprekspartners van het CJO (Drs. Ronnie Naftaniel) en SPI (Avraham Roet) en van deze laatste met het WJC, werden benut om te proberen uit deze impasse te komen. Dat is gelukt maar niet dan nadat CJO en SPI hadden verklaard in de overeenkomst met de Nederlandse verzekeraars een afdoende afsluiting van het onderwerp te zien en de ING en andere Nederlandse verzekeraars hadden toegegeven om zich wel bij de Eagleburger commissie aan te sluiten en aan de kosten voor het werk van deze commissie mee te betalen.

In Nederland werd deze manier van "onderwerpen aan elkaar verbinden", die in de V.S. heel gewoon is bij overheid en bedrijfsleven, op zijn zachtst gezegd als erg ongebruikelijk ervaren.

5.1.2 Overeenkomst met de Nederlandse overheid

Na publicatie van de rapporten van de commissies Kordes, Scholten (eindrapport) en van Kemenade (in volgorde van publicatiedata), kwamen in januari 2000

onderhandelingen op gang tussen vertegenwoordigers van Joods Nederland, de Nederlandse regering, de banken en de effectenbeurs. Met name naar de laatste was in de rapporten een zeer beschuldigende vinger uitgestoken.

Deze onderhandelingen werden van Joodse zijde gevoerd door het Centraal Joods Overleg (CJO) voor de externe belangen van de Joodse gemeenschap in Nederland, dat inmiddels een Adviesraad voor Restitutie en Rechtsherstel ((AVR) naast zich had gekregen en SPI. In genoemde adviesraad is een aantal Nederlands-Joodse organisaties verenigd, die allen met WOII slachtoffers te maken hebben. Verder liet men zich bijstaan door een ervaren onderhandelaar uit het Nederlandse bedrijfsleven.

In de adviezen van de bovengenoemde regeringscommissies werd gesproken over excuus, betaling van een bedrag als gebaar en verdeling daarvan op advies van een regeringscommissie in de trant van de verdeling van de laatste tranche van de z.g. goudpool-gelden, waarvoor de regering zich liet adviseren door de Dolmancommissie.

Dit alles was voor Joods Nederland en SPI onaanvaardbaar. Men eiste excuses en teruggave aan de Nederlands-Joodse gemeenschap van geroofd en niet geheel terugbetaald Joods bezit, opgewaardeerd voor indexstijgingen en rentederving, en verdeling volgens criteria die de Nederlands-Joodse gemeenschap zelf wenste te bepalen. Wij kunnen met voldoening vaststellen dat de adviezen in het eindrapport van de commissie van Kemenade aan de Nederlandse regering het niet gehaald hebben. In de overeenkomsten zijn alle, hierboven genoemde en door CJO en SPI geëiste punten opgenomen. Dat hier moeilijke en soms moeizame onderhandelingen tot het hoogste niveau aan vooraf zijn gegaan, spreekt welhaast vanzelf.

Bij de onderhandelingen met de Nederlandse regering was het Avraham Roet namens SPI, die samen met Dr. Henri Markens en drs. Ronnie Naftaniel namens het CJO, met veel succes aan de onderhandelingen deelnam en zijn duidelijke voetsporen achterliet in de behaalde resultaten. Vele reizen naar Nederland, vele goed opgebouwde contacten in Nederland, Israël en de V.S. waren hiervoor nodig, en voor het resultaat komt hen alle eer toe. Het spreekt vanzelf dat veel meer bestuursleden en adviseurs hieraan meewerkten, maar de genoemden waren de "speerpunten" en initiatiefnemers van bepaalde stappen. Veel van de standvastig door hen verdedigde punten zijn in de overeenkomsten terug te vinden.

De contacten met de Nederlandse regering, in deze vertegenwoordigd door Minister-president W.Kok, Minister van Financiën drs. G. Zalm en Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) mevr. Dr. E. M. Borst, waren vooral in het begin erg stroef en de besprekingen verliepen moeizaam. Premier Kok wilde op de hoofdpunten duidelijk het advies van de commissie van Kemenade overnemen. Minister Zalm had zich inmiddels in de hele materie verdiept en meer en meer begrip getoond voor feiten en gevoeligheden. Hem komt de eer toe voor het aandragen van een oplossing waarbij alle partijen zich, als compromis, konden neerleggen.

Zo werd in maart 2000 een akkoord bereikt met de Nederlandse regering voor de betaling van f400 miljoen wegens erkenning – met de ogen van nu – van teveel formalisme, bureaucratie en kilte bij het rechtsherstel in de jaren na WOII, en tevens als erkenning van achteraf geconstateerde tekortkomingen. De Joodse gemeenschap spreekt van restitutie, moreel recht (immers juridisch is alles lang geleden verjaard) en een finale kwijting aan de Nederlands-Joodse gemeenschap als morele erfgenaam van de Nederlandse Holocaust slachtoffers (brief van de Minister-

president en de Ministers van Financiën en VWS aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, d.d. 21 maart 2000 m.b.t. de overeenkomsten met de Nederlands-Joodse gemeenschap, de Sinti en Roma en vertegenwoordigers van degenen die WOII in Nederlands-Indië doormaakten).

Van deze f400 miljoen werd f350 miljoen bestemd voor de Nederlands-Joodse gemeenschap en f50 miljoen voor internationale humanitaire projecten. De f350 miljoen moesten verdeeld worden volgens door de Joodse gemeenschap op te stellen regels die de goedkeuring van de Staten-Generaal moesten krijgen. Inmiddels zijn door de Joodse gemeenschap regels voorgesteld en door de Staten-Generaal goedgekeurd voor het verdelen van het overgrote deel aan Joodse overlevenden van WOII en een kleiner deel aan de infrastructuur – zie verder.

Tijdens zijn bezoek aan Israël, begin april 2000, vond een bespreking plaats tussen Premier Kok en het dagelijks bestuur van SPI. Het DB zette daar een aantal principiële punten uiteen:

a. het in één brief behandelen van de achtergronden en de besluiten m.b.t. de Nederlands-Joodse, de Sinti en Roma en de Indische slachtoffers en overlevenden van de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog. Premier Kok stelde dat met het in één brief behandelen niet “over één kam scheren” wordt bedoeld.

b. het niet (kunnen) komen tot een welgemeend excuus voor het gedrag van delen van de Nederlandse ambtenarij, politie, spoorwegpersoneel tijdens de Duitse bezetting.

Premier Kok: “De onderzoeken van de commissies en daarmee de beslissing en de brief van de regering aan de Tweede Kamer gaan over de periode na WOII en niet over hetgeen gebeurde tijdens deze oorlog. In die tijd was de Duitse bezetter in Nederland de baas”.

c. dat onder collectieve Joodse doelen in Nederland ook de groepen van ex-Nederlanders buiten Nederland verstaan moeten worden. Als personen, waar ter wereld, een integraal deel zijn van de ontvangers van de f350 miljoen, dan moet dat ook gelden voor hun organisaties. Premier Kok liet merken dat dit maar met het CJO onderling geregeld moest worden. Dat is gebeurd, er is een verdeelsleutel afgesproken – zie verder.

5.1.3 Overeenkomst met de Nederlandse banken en de Amsterdamse effectenbeurs

Parallel aan de onderhandelingen met de verzekeraars werden door het CJO ook onderhandelingen met de banken gevoerd. Vanaf eind 1999 deed het SPI aan deze onderhandelingen met de banken mee. Zoals reeds eerder gemeld, werd vooral de Amsterdamse effectenwereld (beurs, banken en commissio-nairs) in het Rapport Scholten zwaar beschuldigd. Zij hadden van Joden in beslag genomen effecten verhandeld en commissies opgestreken alsof het gewone vrije transacties betrof. De besprekingen met de AEX (Amsterdam Exchanges), de rechtsopvolger van de in liquidatie zijnde Vereniging voor de Effectenhandel, werden voor SPI gevoerd door Avraham Roet en drs. Philip

Staal samen met drs. Ronnie Naftaniel en Mr. Ernst Numann namens het CJO.

Deze besprekingen verliepen erg stroef. De AEX stelde over weinig eigen middelen te beschikken, kwam daarom met een laag bedrag en hield vol dit niet te kunnen verhogen.

Wie zijn echter de aandeelhouders van de AEX? Dit zijn de beurspartijen, d.w.z. de grote banken spelen hier een belangrijke rol. Daarom werd van Joodse kant gesteld dat de AEX zijn aandeelhouders dan maar moest aanspreken. Deze zijn bovendien allen rechtsopvolgers van vroegere banken (Nederlandse Handelsmaatschappij, Amsterdamse Bank, Rotterdamse Bank, Twentse Bank etc. etc.) die in en na WOII actief waren en inmiddels in deze grootbanken zijn opgegaan of met hen zijn gefuseerd.

Ook hier is de internationale rol van de ING en haar zakelijke belangen in de V.S. van doorslaggevende betekenis geweest. Een commissie van ca. 800 staats- en stadscontrollers onder voorzitterschap van de heer Alan Hevesi, controller van de stad New York, speelt een belangrijke rol in de Amerikaanse financiële wereld. Deze commissie had enige jaren geleden een van de leidende Zwitserse banken laten weten dat het niet kon deelnemen aan een inschrijving op dagdeposito's van de stad New York tot het zijn zaken m.b.t. WOII in het reine gebracht zou hebben. Dit is een van de belangrijke factoren geweest die de jarenlange grote weerstand van de Zwitserse banken en hun overheid heeft gebroken om over Joodse tegoeden uit WOII enige openheid te geven. Vanaf toen liep nog lang niet alles op rolletjes, maar kregen besprekingen over tegoeden bij Zwitserse banken en de houding van de Zwitserse overheid meer de aard van onderhandelingen en werd naar een oplossing en overeenkomst toegewerkt.

Het World Jewish Congress heeft een warm contact met deze commissie Hevesi en Avraham Roet had goede contacten opgebouwd met de leiding van het WJC.

De contacten tussen het WJC en het CJO als overkoepelende organisatie van Joods Nederland verliepen stroef.. Het WJC en het CJO voelden beiden dat deze situatie niet gewenst was en gingen op Avrahams voorstel in om elkaar, samen met SPI, in Jeruzalem te ontmoeten. Bestuursleden van het CJO kwamen hiervoor over. Tijdens een bespreking in Jeruzalem in mei 2000 van vertegenwoordigers van het WJC (Israel Singer, Elan Steinberg en Dr. Avi Beker), het CJO (Drs. Rob Wurms en drs. Ronnie Naftaniel) en SPI (Avraham Roet, drs. Philip Staal en Barend Elburg) werd de situatie m.b.t. de inmiddels bereikte overeenkomsten met de Nederlandse regering en verzekeraars doorgesproken. Ook de moeizaam verlopende besprekingen met banken en AEX kwamen aan de orde. CJO en SPI werd toen gevraagd of zij wilden dat het WJC de situatie in Nederland zou voorleggen aan de commissie Hevesi waar zij enige dagen later een periodiek verslag zou moeten doen van de voortgang met de Zwitserse banken en de internationale verzekeringsmaatschappijen. Na rijp beraad antwoordden CJO en SPI hierop bevestigend, met het voorstel de commissie Hevesi om een voortgangsrapport na 30 dagen te laten vragen. In die tijd begreep vooral de ING dat grote zakelijke belangen in de V.S. op het spel stonden. Samen met de andere Nederlandse grootbanken waren zij toen, niet helemaal van harte, bereid de AEX te steunen in het accepteren van een aanzienlijk groter bedrag, n.l. f264 miljoen! Ook werd toen de overeenkomst met de banken zelf ter grootte van f50 miljoen goedgekeurd.

Vanwege de financiële verstrengeling van de banken en de Amsterdamse effectenwereld werd midden juli 2000 door CJO en SPI met deze beiden één overeenkomst getekend voor een totaalbedrag van f314 miljoen.

Evenals bij de verzekeraars zal een deel (f 5 miljoen van de banken en f100 miljoen van de effectenwereld) een aantal jaren gereserveerd worden voor eventuele individuele claims. Voor het beheren van deze bedragen en beoordelen en verwerken van individuele claims worden aparte stichtingen opgericht, die nog in 2001 hun activiteiten hopen te beginnen.

Het andere deel (f45 miljoen van de banken en f164 miljoen van de effectenwereld) zal direct beschikbaar zijn voor uitbetaling aan individuen en de infrastructuur.

De vasthoudendheid van Avraham Roet en drs. Philip Staal heeft in de onderhandelingen met de banken en de effectenwereld een grote rol gespeeld, evenals Philip's inbreng van enkele belangrijke praktische punten in de overeenkomsten met de Nederlandse Vereniging van Banken en de Amsterdamse Effectenwereld. Dit betrof o.a. het rechtstreeks naar Israël overmaken van het bedrag bestemd voor de infrastructuur in Israël en de uitdrukkelijke woorden van excuus in een advertentie die de AEX in vele kranten in Nederland, Israël en de V.S. plaatste.

5.1.4 Totaal beschikbaar gekomen nominale bedragen (in guldens en rentedragend):

5.2 Van april 2000 tot december 2000, voorbereidingen van de uitvoering van verdragen

	Overeengekomen bedragen	Waarvan voor onmiddellijke verdeling
Van de Nederlandse Overheid voor de Nederlands Joodse gemeenschap	350 miljoen	350 miljoen
Van de Nederlandse Overheid voor internationale humanitaire doelen	50 miljoen	50 miljoen
Van de Nederlandse verzekeraars	50 miljoen	25 miljoen
Van de Nederlandse banken	50 miljoen	45 miljoen
Van de Amsterdamse effectenwereld	264 miljoen	164 miljoen
Totaal	764 miljoen	584 miljoen

Voor het vertalen van wat overeengekomen was naar praktische uitvoering werd een tweetal werkgroepen opgericht.

a. De ene was een interne groep die een voorstel voor verdeling van de gelden aan individuen en organisaties zou uitwerken. Leden van deze commissie waren vertegenwoordigers van CJO, AVR en SPI (Berthie Nachbahr-Cohen). Hier zijn uitgekomen de uitvoerig gepubliceerde criteria voor uitbetaling van de individuele uitkering en verder de stelregel "tot 20% voor organisaties", nl. 10% meteen en een aanvulling tot 20% nadat duidelijk zal zijn hoeveel geld er over zal zijn omdat individuele porties niet uitbetaald zijn.

Ook in deze periode werd door het CJO en SPI, op grond van rapporten vol statistieken en daarop gebaseerde berekeningen en schattingen van drs. Chaya Brasz en drs. Joop Sanders, de verdeelsleutel vastgesteld voor verdeling van gelden tussen Joods Nederland (74%) en de Nederlandse groep in Israël (26%). Arch. Gidi Peiper heeft hierbij de delegatie van SPI op kundige wijze geleid.

b. In de commissie Werkgroep Organisatorische Voorbereiding Verdeling Tegoeden (WOVVT), werden de technisch-organisatorische aspecten behandeld. In deze commissie namen vertegenwoordigers van de Nederlandse ministeries van Financiën en VWS, het Centraal Joods Overleg (CJO), haar AVR en SPI actief deel. Onze vertegenwoordigers waren Avraham Roet, arch. Gidi Peiper en Berthie Nachbahr-Cohen. Onder voorzitterschap van mr. Fred Ensel vertaalde deze werkgroep in enkele maanden de strekking van de overeenkomsten met de Nederlandse overheid, verzekeraars, banken en effectenwereld in grondslagen voor de praktisch uitvoering van wat besloten was.

De belangrijkste besluiten van deze werkgroep waren:

5.2.1 Het verdelingsproces uitbesteden aan een professionele organisatie

In plaats van een eigen organisatie op te zetten werd besloten het proces uit te besteden aan een organisatie met personeel, een infrastructuur en ruime ervaring in soortgelijke projecten (aanmeldingen uit het hele land, toetsen aan regels, uitbetalen en verantwoorden).

5.2.2 Gescheiden geldstromen wegens gescheiden verantwoording

Voor het door de Nederlandse regering betaalde bedrag moest via de regering toestemming van de Tweede en Eerste Kamer der Staten Generaal verkregen worden voor een uitkeringsreglement. Ook zal voor de betalingen rekening en verantwoording afgelegd moeten worden aan dezelfde instanties en staat dit alles open voor controle door de Rekenkamer (vergelijkbaar met de *State Controller – Mevaker Hamedina* in Israël). Voor de bedragen betaald door verzekeraars, banken en beurs geldt dat alles niet. Een door de Joodse gemeenschap opgesteld uitkeringsreglement en een accountantscontrole volstaan hier.

Om deze reden moest een aantal aparte stichtingen worden opgericht:

	Door de Nederlandse overheid uitbetaald	Door Nederlandse Verzekeraars, Banken en AEX uitbetaald
	a. De Stichting Maror-gelden Overheid (SMO), verantwoordelijk voor de verdeling van de van de Nederlandse regering ontvangen bedragen.	
I	b. voor verdeling aan personen volgens het vastgestelde uitkeringsreglement (onder een sub-bestuur en genoemd Kamer I)	b. De Stichting Individuele Maror-gelden (SIM), verantwoordelijk voor de algehele verdeling van de gelden ontvangen van de Nederlandse verzekeraars, banken en effectenbeurs aan personen en infrastructuur.
II	c. voor verdeling aan de infrastructuur in de Nederland-Joodse gemeenschap volgens nog op te stellen regels. (onder een sub-bestuur en genoemd Kamer II)	c. een stichting voor beheer en verdeling van de gelden van verzekeraars, banken en effectenwereld bestemd voor de infrastructuur in Joods Nederland.
III	d. aan de Infrastructuur van de gemeenschap van uit Nederland afkomstigen in Israël volgens nog op te stellen regels. (onder een sub-bestuur en genoemd Kamer III).	d. een stichting voor beheer en verdeling van de gelden van verzekeraars, banken en effectenwereld bestemd voor de infrastructuur van uit Nederland afkomstigen in Israël.

Om praktische redenen hebben dezelfde personen zitting in de besturen van Kamer I en de SIM. Zo wordt eenduidigheid van besluiten bereikt bij behandeling van hetzelfde onderwerp (b.v. het hebben van één uitkeringsreglement en interpretatie hiervan, als immers een deel van de betaling komt uit de overheidsgelden en een ander deel uit de private gelden).

Hetzelfde is de bedoeling met besturen van Kamers II en III en de parallelle stichtingen. (De oprichting hiervan is thans in voorbereiding).

In de zomermaanden van het jaar 2000 werden door de diverse werkgroepen, CJO, haar AVR en SPI vele besprekingen gevoerd en activiteiten uitgevoerd. Hiervan noemen wij

- Uitkeringsregels. De door de daarvoor ingestelde commissie uitgewerkte uitkeringsregels werden voorgesteld aan CJO, haar AVR en SPI en na diverse belangrijke veranderingen aangenomen door deze bestuurslichamen. Vervolgens werden ze als zodanig aan de ministerraad en de Staten-Generaal gepresenteerd.

De belangrijkste besluiten m.b.t. deze uitkering zijn:

- a. Voor de betaling aan personen

Omdat voor grote delen van het gerestitueerde geld niet meer valt na te gaan wie de erfgenamen zouden zijn, is besloten het als collectief geworden bezit te zien en het daarom in gelijke porties te verdelen.

- b. Voor een individuele uitkering komt in aanmerking ieder die tussen 10 mei 1940 en 8 mei 1945 tenminste enige tijd in Nederland woonde,

tenminste één Joodse ouder en van die ouder twee Joodse grootouders had en op 8 mei 1945 nog in leven was.

c. Is deze persoon nu nog in leven dan komt hij/zij zelf als belanghebbende in aanmerking.

d. Is deze persoon inmiddels overleden, dan komen de man/vrouw/partner en kinderen in aanmerking als plaatsvervanger voor zover zij niet zelf belanghebbende zijn (*). De portie van de overledene wordt dan onder alle daarvoor in aanmerking komenden verdeeld.

(*) "voor zover zij niet zelf belanghebbende zijn".

Achtergrond van dit besluit: Om oorlogswezen (die immers niet voor na de oorlog overleden ouders als plaatsvervangers kunnen optreden, niet te benadelen werd besloten tot "niet meer dan één portie per persoon".

e. Een aanmeldingstermijn tot 31.12.2001 met de mogelijkheid tot verlenging.

f. Voor de infrastructuur.

Van de te verdelen gelden zal direct 10% beschikbaar komen voor de infrastructuur in de Nederlands-Joodse gemeenschap in Nederland en daarbuiten. Uit niet aan personen uitgekeerde porties zal dit aangevuld kunnen worden tot 20%. Het daarna eventueel nog beschikbare bedrag zal uitgekeerd worden aan degenen die een eerste betaling van de individuele uitkering kregen.

Met behulp van bestuursleden en adviseurs van de besturen van CJO en SPI, werd dit alles door het kantoor van de Nederlandse landsadvocaat uitgewerkt in statuten en een uitkeringsreglement voor de op te richten stichtingen zoals deze hierboven genoemd zijn.

- Formulieren en daarin op te nemen vragen.

Ook hieraan werd door leden van SPI actief meegedaan.

Inmiddels was voor dit hele gebeuren de betekenisvolle afkorting MAROR voorgesteld en aangenomen (Maror = Morele Aansprakelijkheid Roof en Rechtsherstel).

Verder zouden de gelden in woord en geschrift als Maror-gelden bestempeld worden.

(Voor de niet ingewijde lezer: Maror is het Hebreeuwse woord voor het bittere kruid dat herinnert aan de slavernij in Egypte en sindsdien ook aan andere bittere tijden).

5.3 Van september 2000 tot december 2000, verdere voorbereidingen ter uitvoering van overeenkomsten

De in de vorige paragraaf beschreven voorbereidingen gingen in deze maanden onverminderd door, met één belangrijk verschil.

Het werd nodig besluiten te nemen over inmiddels uitgewerkte voorstellen. Door de besturen van CJO, haar AVR en SPI werd daarom een voorlopig bestuur voor op te richten stichtingen aangesteld. Dit driehoofdige bestuur van de stichting Maror in oprichting (i.o.), waarin Avraham Roet namens SPI zitting had, kreeg mandaat om de nodige beslissingen te nemen.

Ook in Israël troffen wij de nodige voorbereidingen om het verdeelproces hier in het land doeltreffend te kunnen begeleiden.

Na rijp beraad en overleg met de instanties en het Nederlandse bedrijf dat de inschrijving voor de uitvoering had gewonnen, werd besloten in Israël een voorpost op te richten voor het helpen van degenen die voor een uitkering in aanmerking zouden gaan komen. Deze hulp zou op twee niveaus moeten plaatsvinden, een Helpdesk (1e lijn) voor het versturen en ontvangen van formulieren en beantwoorden van technische vragen en een Steunpunt (2e lijn) voor uitvoeriger hulp en morele steun en daadwerkelijke hulp van een maatschappelijk werkster in gevallen waar dit nodig zou blijken. Zo werden Helpdesk Israël, onder leiding van de daarvoor aangetrokken Ronnie Polak, en Steunpunt Israël opgericht, die vanaf november 2000 bemenst zijn. Ronnie Polak hield zich in eerste instantie bezig met de opzet van een kantoor met bureaus, computers, telefoonlijnen, een antwoordnummer etc. en het aantrekken van medewerkers. In ruim een maand tijd werd dit alles uit de grond gestampt en toen begin december het "startsein" gegeven werd voor het "Maror gebeuren", was Helpdesk Israël klaar om te beginnen! Verdere activiteiten vallen buiten de verslagperiode. Zij zullen in het jaarverslag over het jaar 2001 belicht worden.

5.4 Vanaf 1 december 2000, de uitvoering van overeenkomsten

Onder verantwoording van de per die datum opgerichte Nederlandse stichtingen "Stichting Maror-gelden Overheid" (SMO) en "Stichting Individuele Maror-gelden" (SIM) en uitgevoerd door KPMG Management-Systems ging het verdelingsproces van start met de officiële installering van het bestuur van de SMO door minister Zalm van financiën op

4 december 2000. De volgende dag, 5 december 2000, verscheen een grote advertentie in alle leidende Hebreeuwse en Engelse dagbladen in Israël. Hierin werd het begin van de verdeling aangekondigd, werd uitgelegd wie in aanmerking komt en dat men aanvraagformulieren kon aanvragen bij de Helpdesk Israël.

Ook werden enveloppen met een korte uitleg en een coupon voor het aanvragen van een formulier verzonden aan het hele adressenbestand van de Irgoen Olei Holland, Ajalah Israël, Elah en via het NIK in Jeruzalem. Hierdoor kregen heel wat mensen meer dan één enveloppe toegestuurd. Toch werd voor deze weg gekozen met het verzoek de extra enveloppen met inhoud door te geven aan andere belanghebbenden. Er zijn heel wat Joden die tijdens WOII tenminste enige tijd in Nederland woonden (en vooral hun nakomelingen) die geen lid zijn van enige van onze organisaties, maar die wel voor deze uitkering in aanmerking komen. Dit alles ging voor de werknemers van de Helpdesk Israël met hulp van personeel van andere organisaties en bestuursleden met veel inspanning gepaard.

Op grond van statistische gegevens wordt geschat dat in Israël ca. 6000 personen als belanghebbende of plaatsvervanger in aanmerking zullen komen voor de Maror uitkering. In de maand december werden al 2000 formulieren aangevraagd. De verzending van aanvraagformulieren (deels in het Nederlands en deels in het Ivriet) en al wat daarop volgde begon in januari 2001. De bespreking van dat hele gebeuren hoort dus thuis in het volgende jaarverslag.

(Bij het schrijven van dit verslag in mei 2001 kan tussen haakjes gemeld worden dat inmiddels in Israël 4400 formulieren werden aangevraagd, bijna 2800 ingevulde

formulieren naar Nederland werden doorgestuurd en dat op 2100 aanvragen al positief beschikt is).

6. Eenheid

In de ruim anderhalf jaar dat SPI bestaat, nam het actief deel aan de besprekingen, besluiten, en overeenkomsten m.b.t. tot de Joodse WOII tegoeiden in Nederland en aan uitvoering van deze overeenkomsten. Er is enorm veel werk verzet en veel bereikt.

Om gehoord te worden moest er veel naar Nederland gereisd worden, eenmaal zelfs met het hele bestuur van SPI, opdat de voltallige vergadering van CJO, AVR en SPI "ter plaatse" gezamenlijk, toen erg dringende, besluiten konden nemen over de verdeling en de voorbereidingen daarvan. Soms zijn er meerderheidsbeslissingen genomen, waaronder heel belangrijke, die verschillende bestuurders anders hadden gewild. Er is veel gediscussieerd, maar toch is de eenheid in SPI bewaard gebleven, een belangrijke mijlpaal die wij vermelden met dankbaarheid, een gepaste mate van voldoening en goede hoop op voortzetting hiervan.

7 Financiën

De uitgaven van SPI worden gedekt uit de volgende bronnen:

7.1 Voor de periode tot 1 april 2000

(de z.g. verwervingskosten van SPI en ook het CJO): uit de private gelden die van de Nederlandse verzekeraars, banken en de AEX bij de SIM binnenkomen.

7.2. Voor de periode van 1 april 2000 tot 1 december 2000

(de z.g. voorbereidingskosten): rechtstreeks uit het aparte budget van het Nederlandse Ministerie van Financiën voor de kosten van de verdeling van de gelden aan de Joodse, Sinti en Roma en Indische groep.

7.3. Voor de periode vanaf 1 december 2000

(de z.g. uitvoeringskosten): voor alle activiteiten die met de uitkering van de Maror gelden te maken hebben, uit hetzelfde budget – nu via de SMO.

7.4 Voor de werkzaamheden van het Steunpunt Israël

uit een apart budget waaruit van het Nederlandse Ministerie van Financiën een voorschot werd verkregen.

In het jaar 2000 is uit al deze bronnen slechts een deel van de verschuldigde bedragen ontvangen.

Lening van de Collectieve Israël Actie

Wij vermelden met dankbaarheid de bereidwilligheid van het bestuur van de Collectieve Israël Actie in Nederland om SPI een tijdelijke renteloze lening te verschaffen waarmee de eerste kosten bestreden konden worden, nadat Avraham Roet de eerste tijd zelfs heel wat kosten uit eigen zak voorschoot!

8 Kantoor

In het kader van de opzet van Helpdesk Israël werd in het najaar van 2000 naarstig gezocht naar een geschikte kantoorruimte. Deze speurtocht nam ons bestuurslid arch. Gidi Peiper, in het dagelijks leven architect, op zich. Tegen het eind van het jaar werd een geschikte ruimte gevonden in een pand aan de Sderot Jehudit 10 op een heel centraal en goed bereikbaar punt in Tel Aviv. In de beschikbare ruimte zijn de kantoren van Helpdesk Israel, Steunpunt Israel, Platform Israel, de Irgoen Olei Holland en de Extra Murale Zorg van de IOH ondergebracht, terwijl op de parterre een mooie zaal voor vergaderingen en bijeenkomsten ingericht is. Het pand is begin 2001 betrokken.

Voor het werk is een doelmatige inrichting nodig, het onderwerp waarmee wij bezig zijn eist soberheid. Arch. Gidi Peiper komt alle lof toe voor de smaakvolle en toch sobere aankleding en inrichting van de kantoren en de zaal.

Wij vermelden dat een deel van het benodigde meubilair en de telefoon-centrale overgenomen kon worden van de vorige huurder, een niet geringe kostenbesparing.

9 Voorlichting – Seminars en Publicaties

Vanaf het begin was het duidelijk dat de leden van onze organisaties regelmatig op de hoogte gehouden moesten worden over het onderwerp waarmee SPI zich bezig hield, "de Joodse WOII Tegoeden in Nederland".

Hiertoe werd het volgende ondernomen:

a. Publicaties

In Aleh, het periodiek verschijnende blad van de Irgoen Olei Holland, werd door het bestuur steeds een bijgewerkt overzicht van de stand van zaken gepubliceerd. Ook in de periodieken van Ajalah en Elah werd ruim aandacht aan de ontwikkelingen geschonken.

Hiermee werden de leden van IOH, Ajalah en Elah regelmatig op de hoogte gehouden.

Gezien reacties in brieven, e-mails en in de pers was dit voor sommige leden niet voldoende. Zij wensten voortdurend en bijna "on line" geïnformeerd te worden. Om allerlei redenen was dit niet uitvoerbaar.

b. Voorlichtingsbijeenkomsten – seminaria

In de loop van de tijd werd het onderwerp in een aantal bijeenkomsten belicht en besproken.

Sommige van deze bijeenkomsten hadden het karakter van een samenkomst van bestuurders, met de bedoeling dat zij de gegevens in hun organisatie zouden doorgeven. Voor andere bijeenkomsten, seminaria, werd geprobeerd een zo groot mogelijk aantal leden van de ex-Nederlandse gemeenschap in Israël te bereiken.

c.

4 oktober 1999

Onderwerp: Verantwoordelijkheid van de Nederlandse regering betreffende rechtsherstel en WOII Tegoeden.

Spreker: mr. A. Kasdorp.

Plaats en aanwezigen: bij Avraham Roet thuis op het dak, bestuurders van organisaties.

6 oktober 1999

Onderwerp: De verdeling van de vierde tranche van de goudpool-gelden groot 20 miljoen gulden aan de Nederlands-Joodse gemeenschap.

Sprekers: Dr. Dik Dolman voorzitter en Mr. Fred Ensel lid van de commissie die de Nederlandse regering moest adviseren over ingediende aanvragen.

Gezien het grote aantal aanvragen in Nederland dat het te verdelen bedrag ver overschreed, pleitten de heren Dolman en Ensel er sterk voor dat de Israëlsche organisaties zelf tot een consensus zouden komen.

Plaats en aanwezigen: bij Avraham Roet thuis op het dak, bestuurders van organisaties.

20 oktober 1999

Onderwerp: Verhouding Nederlandse Joden in Israël en Nederland en bestemming van de te betalen gelden.

Spreker: drs. Ronnie Naftaniel, voor wie het mee laten delen van onze groep toen niet vanzelfsprekend was.

Plaats en aanwezigen: Beth Juliana, leden en bestuurders van organisaties en bewoners van Beth Juliana.

22 november 1999

Onderwerp: Verdelingspolitiek met betrekking tot restitutiegelden

Sprekers: bestuursleden CJO uit Nederland en Dr. Manfred Gerstenfeld uit Jeruzalem.

Plaats en aanwezigen: Beth Daniel Tel Aviv ruim 100 leden en bestuurders van organisaties.

17 januari 2000

Onderwerp: Laatste ontwikkelingen m.b.t. de Joodse WOII tegoeden.

Sprekers: Prof. Dr. E. C. Fischer, directeur van het bureau van de Nederlandse bond van verzekeraars die achtergronden uitlegde van de overeenkomst die tussen het CJO en de verzekeraars was gesloten. Dr. Manfred Gerstenfeld uit Jeruzalem die opnieuw in een kritisch betoog uiteen zette dat het met de Nederlandse regering en private sector om veel grotere bedragen zou moeten gaan dan waarover toen gesproken en geschreven werd. Verder gaven hun visie Drs.M. Paktor voorzitter van de CIA Nederland en Drs.R.Wurms namens het CJO.

Plaats en aanwezigen: Bne Dan gebouw Tel Aviv, ruim 100 leden en bestuurders van organisaties.

6 april 2000

Onderwerp: Voorlichtingsbijeenkomst n.a.v. de regeringsreactie over WOII Tegoeden Organisatie: de Nederlandse Ambassade.

Spreekers: Mr. F. Majoor ambassadeur in algemene dienst, Dr. H. A. Markens voorzitter van het CJO, drs. Chr. Ruppert leider van de werkgroep WOII tegoeden van het Ministerie van Financiën, drs. H. Vuijsje adviseur van het CJO, drs. M. Gelber voorzitter AVR die allen hun visie op de bereikte overeenkomst gaven en verklaarden waarom zij er zich in konden vinden. Verder sprak Dr. M. Gerstenfeld uit Jeruzalem die ook nu weer in een kritisch betoog voorrekende dat het overeengekomen bedrag veel te laag was en daardoor de gemoederen in de zaal hoog liet oplopen. Met veel diplomatieke flair en ervaring, formuleerde ambassadeur mr. Frank Majoor een samenvatting waar iedereen zich in kon vinden.

Juist de opbouwende kritiek en de verschillende opinies die naar voren gebracht werden over de overeenkomst tussen CJO, SPI en de Nederlandse regering, hebben bijgedragen tot een beter begrip bij alle betrokkenen en dit heeft de samenwerking in de verslagperiode gunstig beïnvloed.

Plaats: Kfar Maccabia Ramat Gan, ruim 100 leden en bestuurders van organisaties.

28 augustus 2000

Onderwerp: Standpunten en stand van zaken met betrekking tot restitutiegelden.

Gast: Erika Terpstra, lid 2e Kamer voor de VVD en voormalig staatsecretaris van VWS

Plaats en aanwezigen: dak Avraham Roet, bestuurders van organisaties en andere genodigden waaronder mw. Joanna van Vliet, plv. Ambassadeur en John Manheim, voorzitter van het CIDI in Nederland.

22 november 2000

Onderwerp: Trainingsdag.

Spreekers: Jessica Mahn KPMG en Esther Koedam bureau Maror Nederland.

De dames kwamen uitleggen hoe het verdelingsproces, dat op 1 december zou starten, zou verlopen en de daarbij betrokkenen op de hoogte brengen van formulieren en procedures.

Plaats en aanwezigen: Kfar Maccabia voor ca. 50 bestuursleden van de organisaties, het kantoorpersoneel van IOH en Elah en de inmiddels aangetrokken personeelsleden voor de Helpdesk Israël en Steunpunt Israël.

- In het kader van de geregelde contactbijeenkomsten van de afdelingen van de IOH en voorts in de ouderhuizen Beth Joles, Beth Juliana en Beth Barth.

Hier werd vooral praktische uitleg gegeven van het uitkeringsreglement en werden aanwijzingen gegeven voor het invullen van het aanvraagformulier en gevraagde bijlagen.

De inleiders gaven ter plaatse al antwoord op een heel aantal vragen van de aanwezigen.

5 maart 2001

De grote bijeenkomst in Jeruzalem waar minister drs. G. Zalm e.a. spraken en waarbij ca. 450 mensen aanwezig waren, valt buiten de verslagperiode. Zij wordt hier alleen volledigheidshalve even genoemd.

Kanttekeningen:

1. Het is opmerkelijk dat in Nederland helemaal geen voorlichtingsbijeenkomsten plaatsvonden.
2. Wij danken de sprekers die op onze uitnodiging uit Nederland kwamen en Dr. Gerstenfeld uit Jeruzalem voor de tijd en moeite die zij gaven om goed voorbereide voordrachten te houden om ons en onze leden op de hoogte te brengen van de laatste ontwikkelingen en hun visie daarop.

10 Contacten

SPI heeft met vele instanties en personen in Israël, Nederland, de Verenigde Staten en sommige andere landen intensieve contacten onderhouden.

Het is haast onmogelijk hier allen te noemen, zonder de kans te lopen iemand ongewild over te slaan. Wij noemen daarom de instanties en slechts bij uitzondering een persoon binnen die instantie.

In Nederland:

- Van de Nederlandse regering Minister-president W. Kok, de Minister van Financiën drs. G. Zalm en de Minister van VWS mevrouw Dr. E. M. Borst.
- Van het Nederlandse Ministerie van Financiën willen wij in het bijzonder noemen de minister drs. G. Zalm die zich voor het onderwerp buitengewoon heeft ingezet en voor ons altijd een luisterend oor had en drs. Chr. Ruppert die binnen het ministerie aan de werkgroep WOII tegoeden vanaf de oprichting bezielend leiding en gestalte gaf.
- Het ministerie van VWS.
- Het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Mr. F. Majoor – toen ambassadeur in algemene dienst o.a. belast met WOII tegoeden en inmiddels Secretaris-generaal van dit ministerie.
- De Nederlandse Vereniging van Banken en haar directeur drs. H. G. M. Blocks.
- Bestuur en bureau van het Centraal Joods Overleg voor Externe Belangen (CJO). In het bijzonder noemen wij drs. Ronnie Naftaniel die samen met Dr. Henri Markens en drs. Rob Wurms de contacten het met SPI heeft opgebouwd en onderhouden. Tevens willen wij hier de heer Chris van Gent noemen die als extern adviseur vele adviezen gaf in de onderhandelingsfase.
- Het Adviescollege Restitutie en Rechtsherstel (AVR) van het CJO en de daarin verenigde organisaties.
- De Nederlandse Bank.
- Collectieve Israël Actie Nederland, in het bijzonder de voorzitter drs. Menno Paktor.
- De Tweede Kamer der Staten Generaal. Verschillende kamerleden en commissies.
- Werkgroep Organisatorische Voorbereiding Verdeling Tegoeden (WOVVT).
- Bestuur en bureau Maror i.o.
- Verbond van Verzekeraars en haar directeur Prof. Dr. E. C. Fischer.
- Prof. Dr. I. Lipschits.
- Centraal Meldpunt voor Joodse oorlogsclaims.
- De Pensioen en Uitkeringsraad (PUR).
- De pers, dag- en weekbladen.

- Joods Maatschappelijk Werk, in het bijzonder drs. H. Vuysje directeur.
- Last but not least Mr. A. Kasdorp die het SPI bestuur als adviseur bijstond en in die hoedanigheid o.a. de vergaderingen van het CJO bijwoonde.

In Israël:

- Ambassade der Nederlanden in Israel, in het bijzonder mw. Joanna van Vliet, plv. Ambassadeur.
- Amcha.
- Nederlands Informatie Kantoor (NIK) voor WUV aangelegenheden in Jeruzalem.
- World Jewish Congress, Dr. Avi Beker.
- Het ouderhuis Beth Joles.
- Het ouderhuis Beth Juliana.
- Elah, die wij bijzonder danken voor de geboden gastvrijheid voor het houden van vergaderingen.
- HILAR, dakverband van Israëlische organisaties van Holocaust Survivors.
- Dr. Manfred Gerstenfeld, altijd bereid stukken te lezen en ook los daarvan adviezen te geven.
- Irgoen Olei Holland, die wij danken voor de assistentie van de medewerkers Jetty Rosner en Chris Bonfeel. Heel in het bijzonder danken wij het hoofdbestuur van de IOH voor het willen afstaan van de vergaderkamer als tijdelijk onderkomen van de Helpdesk Israël vanaf midden november 2000 tot de overgang naar het nieuwe kantoor.
- Centraal Meldpunt Israël.
- Extra Murale Zorg van de IOH.
- De pers, met name de correspondenten van de Nederlandse pers, radio en tv.

In de V.S.:

- World Jewish Congres, met name Israel Singer vice voorzitter en Elan Steinberg directeur.
- Conference on Jewish Material Claims against Germany (Claims Conference)
- Hevesi Committee, met name de voorzitter Alan Hevesi, comptroller van de stad New York.
- Eagleburger Committee
- Nederlandse Consul in Los Angeles, belast met de WUV aangelegenheden.

11 SPI vertegenwoordigers als leden van besturen en commissies buiten SPI

- SMO: leden Avraham Roet, Philip Staal. Plv. leden Barend Elburg, Judith Millul.
- SIM en Kamer I: leden Gilah Kidar en Menno Cohen.
- Bezwarencommissie van de SMO: leden: Yossi Dotan en Margalit Millner.
- Het Internationale Humanitaire Fonds: lid – Gidi Peiper.

Tot slot danken voorzitter en secretaris alle medebestuurleden, adviseurs en medewerkers voor hun volle inzet en de zeer vele tijd en energie die zij samen met ons gaven voor het welslagen van de behandeling van het onderwerp dat ons – 55 jaar na het einde van de betreffende periode – zo intens bezighield gedurende de hele verslagperiode: **De Joodse tegoden uit de Tweede Wereldoorlog.**

Dit verslag is geschreven door de secretaris van SPI Barend Elburg, die in dank opmerkingen en aanvullingen van de andere bestuursleden en adviseurs verwerkte.

Het verslag is door het bestuur van SPI in de vergadering van 13.6.2001 geaccordeerd.

Tel Aviv juni 2001, sivan 5761

Namens het bestuur van de Stichting Platform Israël

Barend Elburg, secretaris

Lijst van afkortingen

AEX	Amsterdam Exchanges
AVR	Adviesraad Restitutie en Rechtsherstel (adviesraad van het CJO)
CIA	Collectieve Israël Actie
CIDI	Centrum Informatie en Documentatie Israël
CJO	Centraal Joods Overleg externe belangen
DB	Dagelijks bestuur
EMZ	Extra Murale Zorg
HONI	Stichting Hulp aan Oorlogsslachtoffers uit Nederland in Israël
IOH	Irgoen Olei Holland (vereniging van Nederlandse immigranten in Israël)
LIRO	Lippmann Rosenthal Bank
MAROR	Morele Aansprakelijkheid Roof en Rechtsherstel
Maror	Het bittere kruid dat herinnert aan de slavernij in Egypte e.a. bittere tijden
NIK	Nederlands Informatie Kantoor voor WUV aangelegenheden in Jeruzalem
SIM	Stichting Individuele Maror-gelden
SMO	Stichting Maror-gelden Overheid
SPI	Stichting Platform Israël
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WJC	World Jewish Congress
WOII	Tweede Wereldoorlog
WOVVT	Werkgroep Organisatorische Voorbereiding Verdeling Tegoeden